

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की

फैसला

२०७५/०७६ सालको निर्णय नं. १८०

पुनरावेदन नं. ०७४-RB-०१२८

मुद्दा:-आयकर(२०६९/०७०)।

काठमाडौं जिल्ला का.म.न.पा.वडा नं.११ बबरमहलस्थित स्थायी लेखा नं.३०१२१२५१५का प्रभु बैंक लिमिटेड (साविक स्थायी लेखा नं.५००१९९३३०का ग्राण्ड बैंक लिमिटेड) का तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ का प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अशोक शेरचन१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी
आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट काठमाडौं१ }

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट: विद्वान अधिवक्ता श्री थमनबहादुर भण्डारी

प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट : विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भुकुमार बस्नेत

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय: श्री ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर ।

शुरु निर्णय गर्ने पदाधिकारी: - प्रमुख कर प्रशासक श्री बलराम रिज्याल ।

शुरु निर्णय मिति: २०७४/०१/२५

यसमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर समेतको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ (१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको रही दर्ता हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदनपत्रको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता प्रभु बैंक लिमिटेड (साविक ग्राण्ड बैंक लि.)ले आ.व. २०६९/०७० को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको

दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.१८,०७,११,७५५/०० देखाइ मिति २०७०/१०/२७ मा विवरण पेश गरेका रहेछन ।

२. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९/०७० को आय विवरणको कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताबाट आय विवरण साथ प्राप्त अन्य कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाव कितावको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभ तर्फ गणना हुनु पर्ने रकम समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नु पर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७३/१२/२९ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७३/१२/२९ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७४/०१/०५ मा बुझी लिइ सूचनाको जवाफ मिति २०७४/०१/१९ मा पेश गरेको ।
४. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९/०७० का लागि रु.१९,०२,९१,५९४/४४(उन्नाइस करोड दुई लाख एकानब्बे हजार सात पाँच सय चौरानब्बे रुपैया चौवालिस पैसा) करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन २०५८ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ११९ र दफा १२०(क) बमोजिम व्याज र शुल्क समेत गणना गरी कर दाखिला गर्न सूचना जारी गर्ने भन्ने समेत व्यहोराको ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७४/०१/२५ मा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७४/०१/२५ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी प्रभु बैंक लि.(साविक ग्राण्ड बैंक लि.)ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७४/०२/२६ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
६. करदाताले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि पेश गरेको निवेदनमा ६० दिन भित्र कुनै निर्णय नगरेकोले प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन अस्वीकृत भएको मानी कारबाही अगाडी बढाउने भन्ने करदाता प्रभु बैंक लिमिटेडको मिति २०७४/११/२५ को आन्तरिक राजस्व विभागलाई लेखेको पत्र ।
७. यसमा शुरू कार्यालयले मिति २०७४/०१/२५ मा गरेको संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धी आदेशमा सवारी साधनको हास खर्च र विमा शुल्क तथा सवारी कर अमान्य गरेको, अग्रिम कर कट्टी तर्फ संस्थाहरूलाई भुक्तानी गरिएको व्याजमा आयकर छुट पाउनेमा नदिएको आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाउने गरी भएको उक्त संशोधित कर निर्धारण आदेश बदर गरी पाउँ भन्ने यस न्यायाधिकरणमा पेश भएको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७५/०६/०९ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेसीसूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक प्रभु बैक लि. को तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री थमन बहादुर भण्डारीले **Vehicle Scheme** अन्तर्गत खरिद भएका सवारी साधनहरू ब्यबसायकै नाममा रहने, ब्लु बुक लगायतका कागजातमा ब्यबसायकै स्वामित्व देखिने, कर्मचारीले कार्यालय प्रयोजन सहित आफ्नो काममा प्रयोग मात्र गर्ने हो । कर्मचारीको स्वेच्छाले नभई संस्थाको निर्णयले मात्र सवारी साधन उपयोग गर्न सकिने भै ब्यबसायकै सवारी साधन भएको हुँदा सो को हास खर्च, कर शुल्क एवं बिमा समेत ब्यबसायकै खर्च भै सो खर्च कट्टी दावी कानून बमोजिम भएकोले करदाताले खर्च कट्टी पाउनु पर्दछ । पछि निसर्ग समेत ब्यबसायकै निर्णय बमोजिम मात्र हुने हुँदा स्वामित्व र प्रयोगमा रहेको स्थायी सम्पत्तिको हास खर्च, बीमा शुल्क र कर तिरेको खर्च अमान्य गरेको तथा कर छुट पाउने संस्थालाई भुक्तानी गरिएको व्याज आयमा अग्रिम कर माग गरेको निर्णय कानून विपरीत र मनोगत भएकोले बदरभागी छ भन्ने बहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।
१०. त्यसै गरी प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय एवं आन्तरिक राजस्व विभाग समेतका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका विद्वान उपन्यायधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेतले ले **Vehicle Scheme** सम्बन्धमा यस भन्दा पहिले यसै इजलासबाट धेरैवटा मुद्दा फैसला भैसकेको हुँदा यस विषयमा थप जिकीर गरिरहन परेन । साथै व्याज भुक्तानी सम्बन्धमा कर छुट पाउने संस्थालाई भुक्तानी भएको भन्ने नखुलेको हुँदा शुरु निर्णय सदर हुनुपर्छ भन्ने बहस जिकीर प्रस्तुत गर्नु भयो ।
११. पुनरावेदकका तर्फबाट लिईएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवै तर्फका विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी हेर्दा यसमा शुरु ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरको निर्णय मिलेको छ छैन? पुनरावेदकको जिकिर पुग्न सक्ने हो होइन? भनी निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ।
१२. सो बमोजिम निर्णय तर्फ विचार गर्दा निम्नलिखित पुनरावेदन जिकिरका विषयमा निम्न बमोजिम हुने देखिन आयो ।
१३. **Vehicle scheme का सम्बन्धमा:-** बैकको निर्णयानुसार कर्मचारीलाई सवारी साधन खरिद गरिदिने योजना सञ्चालन गरेको, बैकको हित वा सेवा शर्त विपरीत कार्य गरेमा सुविधाबाट वञ्चित गर्न मात्र बैकको स्वामित्व कायम राख्न सवारी साधन बैकको नाममा राखिएको, उपलब्ध गराईएको सवारी साधन निर्वाध रूपमा उपभोग गर्ने अधिकार (Possession Right) सम्बन्धित कर्मचारीमा नै रहने, व्यवसायिक काममा समेत अन्यले प्रयोग गर्न नपाउने, ईन्धन र मर्मतको खर्च निश्चित सीमा भन्दा माथिको सम्बन्धित कर्मचारीले नै व्यहोर्ने, कर्मचारीको रोजाईमा रकम थप गरेर सवारी साधन खरिद गर्न सकिने, सवारी साधनको प्रयोग बैकको आय आर्जनसँग

सम्बन्धित कामका लागि मात्र नहुने, व्यक्तिगत प्रयोजनमा बढी उपयोग हुने र पछि तोकिएको समयमा कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण भै सम्पतिको निसर्गबाट बैकलाई कुनै प्रतिफल प्राप्त नहुने भएकाले कर्मचारीको प्रयोगमा रहेको सवारी साधन माथीको पूर्ण स्वामित्व बैकको हो भन्न सकिने अवस्था देखिएन ।

यस्तो सवारी साधन कस्तो प्रकृतिको सम्पतिको दायरा भित्र पर्दछ भन्ने सम्बन्धमा Nepal Accounting Standard (NAS) को Paragraph 6 and 7 मा निम्न बमोजिम उल्लेख भएको पाइन्छ:-

"Property, plant and equipment are tangible items that :- a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others or for administrative purpose." Para-6

"The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an asset, if and only if, (a) It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity." Para-7

लेखामानको उपरोक्त उल्लेखन अनुसार कुनै निकायको सम्पति हुन त्यस्तो सम्पति उक्त निकायको उत्पादन कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, वस्तु तथा सेवाको वितरणमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, अन्य व्यक्तिलाई भाडामा दिन सक्ने वा प्रशासकीय कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्नेमा बैकले स्वतन्त्र रूपमा उल्लिखित कुनै पनि कार्यमा प्रयोग गर्न सक्ने देखिएन । ब्लु बुक र दर्ताका आधारमा मात्र सवारी साधन बैकको स्वामित्वमा रहेको भनी व्यवसायको वार्षिक आयबाट निम्नानुसारका खर्च कट्टी दावी गरेको सन्दर्भमा हेर्दा निम्नानुसार हुने देखियो:-

अ) हास खर्च कट्टी दावी:- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पतिको हास भए वापत अनुसूची -२ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा Own your vehicle scheme अन्तर्गत खरिद भएका सवारी साधनको पूर्ण स्वामित्व बैकको हुने नदेखिएको र प्रयोग समेत बैकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिएको अवस्था हुँदा माथि विवेचित तथ्यबाट सवारी साधनको हास खर्च कट्टी दावी नपाउने गरी भएको शुरुको निर्णय कानूनसम्मत नै देखिन आयो ।

आ) बीमा खर्च:- माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा बैकको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत बैकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिँदा सवारी साधनका लागि गरेको बीमा खर्च समेत अमान्य गर्ने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

इ) सवारी साधन कर:- माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा बैकको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत बैकका लागि मात्र भए गरेको नदेखिँदा सवारी साधनका लागि गरेको सवारी साधन कर खर्च समेत अमान्य गर्ने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

(ख) अग्रिम करकट्टी तर्फ:-

अ) व्याज भुक्तानीमा अग्रिम कर सम्बन्धमा: - डिप्रोक्स नेपाल लि. समेतलाई भुक्तानी गरेको व्याजमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ बमोजिम कर कट्टी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा प्रत्यर्थीबाट आयकर छुट तथा सीमित बैकिङ्ग कारोबार गर्ने संस्था हुँदा व्याज कर छुट नहुने भनी भएको निर्णय तर्फ विचार गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ अनुसार नेपालमा स्रोत भएको व्याज रकम भुक्तानी गर्दा कुल भुक्तानी रकमको पन्ध्र प्रतिशतका दरले कर कट्टी गरी भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व पुनरावेदक बैकमा रहने प्रष्ट छ । त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ९० ले समेत त्यस्तो रकम कर कट्टी नगरेको भएपनि सो कर कट्टी हुनुपर्ने समयमा सो कर कट्टी गरिएको मानिनेछ तथा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने प्रत्येक व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिन भित्र विवरण दाखिला गर्ने पर्ने व्यवस्था गरेको छ । जहाँसम्म आयकर छुट तथा सिमित बैकिङ्ग कारोबार गर्ने संस्थाको कर छुट हुने नहुने सम्बन्धमा विचार गर्दा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०७०-१-३ को विकास आयोजना सेवा केन्द्र (डिप्रोक्स-नेपाल) विरुद्ध विपक्षी नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय सिंहदरबार समेत भएको रिट ०६९-WO-०८२९ को (प्रकरण नं. १४) मा कर छुटका आफ्नै सीमा हुन्छन् । त्यो सीमाभन्दा बाहिर गएर न त राज्यले कर लगाउन सक्दछ न त आय प्राप्त गर्ने व्यक्ति वा संस्थाले इन्कार गर्न नै । कर छुटको प्रमाणपत्र जारी हुँदा व्याज करमुक्त हुन नसक्ने विशुद्ध व्यापारिक कारोबार गरी आय आर्जन गरेको छ भने त्यस्तो अवस्थामा सो संस्थाले प्राप्त गरेको आयलाई करको दायरामा ल्याउनु हुँदा हुँदैन भन्ने तर्क गर्नु करका मूल्य मान्यता र सिद्धान्त विपरित हुन जाने । मुनाफारहित संस्था भन्ने बित्तिकै व्यापार व्यवसायलाई छुट भनेको होइन । वित्तीय कारोबार गर्नु विशुद्ध सेवामूलक मात्र नभई नाफामूलक व्यापार व्यवसाय पनि हो । मुनाफा पनि व्यापार व्यवसायबाट हुन्छ भने त्यस्तो रकम कर रहित हुन सक्दैन । त्यसकारण वित्तीय कारोबारबाट प्राप्त आयमा सम्पूर्ण कर छुटको दावी गर्न र छुट दिन मिल्ने नदेखिने उल्लेख भएकोले कर कट्टी छुट पाउने कारोवारमा मात्र कर कट्टी गर्न नपर्ने भनी लेखिएको देखिँदा करयोग्य आय आर्जनका कारोवारमा व्याज भुक्तानी गरेको रकममा कर लाग्ने भएकाले आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कर कट्टी गर्नुपर्नेमा सो भए गरेको नदेखिई शुरु कार्यालयले गरेको कर दावीको निर्णय कानूनसम्मत नै देखिँन आयो ।

आ) आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्कको सम्बन्धमा:- पुनरावेदकले अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्ने रकम फरक परेको एवं अग्रिम कर कट्टी गर्न छुट भएको अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लाग्न सक्दैन भनी जिकिर लिएको देखिन्छ । पुनरावेदकले लिएको जिकिर अग्रिम कर कट्टी गर्न छुट भएको वा दाखिला नभएको वा कुनै विवरण नलुकाएको अवस्थामा दफा १२०(क) अनुसार शुल्क लाग्न पर्ने वा नपर्ने भन्ने सम्बन्धमा हेर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(८) मा तिर्नु पर्ने अग्रिम कर र विवरण नबुझाएमा व्याज लाग्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ । आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) मा अग्रिम कर कट्टी रकम दाखिला गर्न छुट भएमा वा अग्रिम कर कट्टी गर्न पर्ने रकम कट्टी गर्न छुट भएमा वा त्यस सम्बन्धी विवरणहरु

नलुकाएको अवस्थामा शुल्क लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहे भएको नदेखिँदा सो हदसम्म शुरु निर्णय मिलेको देखिएन ।

१४. अतः माथि उल्लिखित आधार र कारणबाट पुनरावेदक करदाता प्रभु बैक लि.(स्थायी लेखा नं.५००१९९३३० भएका साविक ग्राण्ड बैक लि.)को को आ.ब.०६९/०७० को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा शुरु ठूला करदाता कार्यालयको मिति २०७४/०१/२५ को निर्णयमा अग्रिम कर कट्टी तर्फ आयकर ऐन २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाउने गरी भएको निर्णय सो हद सम्म मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ। अरुमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि ठहर खण्डमा पुनरावेदक करदाताको आ.व. २०६९/०७० को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयको निर्णयमा अग्रिम कर कट्टी तर्फ आयकर ऐन २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाउने गरी भएको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहरेकोले सो विषयमा करदाताले राखेको रकम कानूनको म्यादभित्र नियमानुसार फिर्ता दिनु वा अर्को आर्थिक वर्षको कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनु..... १

विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाण्डौलाई फैसलाको जनाउ दिनु..... २

सरोकारवाला पक्ष नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार नक्कल दिनु..... ३

फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गर्नु र शुरु तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ४

डम्बरबहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्ने:-

विश्वराज कुइकेल (शाखा अधिकृत)

इतिसम्बत २०७६ साल असार ८ गतेरोज १ शुभम.....